

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Jeg vil meget gerne svare præcist på det i udvalget.

Men tankegangen i forslaget er, at hvis man er ung snedker eller tømrer og bliver fodboldspiller og er fodboldspiller i en periode, og man er kørt ned, og man ikke kan klare fodboldspillet mere, at så har mit udgangspunkt været, at tømreren eller snedkeren meldte sig ind i den arbejdsløshedskasse, som han havde sin uddannelsesbaggrund i, og dermed også fik mulighed for at få de uddannelser, de kurser og de opkvalificeringstiltag, som kunne gøre, at han kunne blive snedker eller tømrer igen.

Jeg ved ikke, hvor mange fodboldspillere der er snedkere eller tømrere, vil jeg godt sige, men det har været baggrunden for forslaget. De, som ikke havde nogen uddannelse, kunne så melde sig ind i en arbejdsløshedskasse, som organiserede lønmodtagere, der ikke har nogen uddannelse.

Men lad os prøve at komme tættere på hinanden i det spørgsmål i udvalget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 232: Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsløshedsforsikring m.v.

Af Aage Frandsen (SF) m.fl.
(Fremsat 9/4 96).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling**Arbejdsministeren (Jytte Andersen):**

Med dette forslag foreslår SF, at forsikringslovens bestemmelser om dagpenge under uddannelse eller undervisning, § 62 a, ændres tilbage til den udformning, de havde før 1. januar 1996.

Jeg kan på regeringens vegne sige, at det kan vi ikke tilslutte os. Jeg mener faktisk, at vi med de ændringer, der skete med § 62 a i forbindelse med finansloven, fik lavet nogle fornuftige afgrænsninger imellem undervisning med dagpengere og undervisning med anden forsørgelse, eksempelvis SU. Jeg mener derfor ikke, det er rigtigt at ændre bestemmelserne tilbage igen.

Bortset fra disse mere generelle betragtninger vil jeg godt sige to ting: SF begrundet forslaget lidt bagvendt. SF's begrundelse for lovforslaget er ikke så meget de muligheder, som de ledige måske ikke mere har for uddannelse med dagpenge, men mere, at daghøjskoler og dag- og aftenseminarier oplever en nedgang i elevtallet, og at der er mangel på lærere.

Uanset at dette i andre sammenhænge kan være gode argumenter og begrundelser, mener jeg faktisk ikke, at det kan være dagpengesystemets opgave at sørge for, at vi har lærere nok, og at elevtallet på daghøjskolerne og aftenseminarierne er højt nok. Det mener jeg vi må klare på anden vis, hvis det skal klares.

Jeg mener fortsat, at fuldtidsundervisning som udgangspunkt skal følges med SU eller andre uddannelsesstøtteordninger, f.eks. orlovsordninger og voksenundervisningsstøtte, og at bevarelse af dagpengereetten under undervisning kun bør ske ved deltidsuddannelse og uddannelse, der i øvrigt ikke er SU-berettiget.

Når det drejer sig om mulighederne for at deltage i undervisningen på dag- og aftenseminarier, har jeg forstået på undervisningsministeren, at det til efteråret vil blive muligt at følge denne uddannelse som åben uddannelse, og dermed bliver det muligt at få uddannelsesorlov til denne læreruddannelse.

Jeg er selvfølgelig enig med forslagsstillerne i, at det ville være udmærket, om der var nogle flere folkeskolelærere. Det er et af de områder, hvor vi kan se, at der er nogle flaskehalse i udsigt, men som sagt er det altså ikke dagpengesystemet, der skal bruges som uddannelsesgenerator. Det må vi altså gøre på anden vis, og det er undervisningsministeren i fuld gang med.

Ole Vagn Christensen (S):

I forbindelse med vedtagelsen af lovforslag nr. L 14 blev der gennemført visse ændringer i reglerne for modtagelse af undervisning på dagpenge. Det er disse ændringer, som SF med det foreliggende lovforslag ønsker at annullere.

I Socialdemokratiet står vi bag de vedtagne ændringer, og vi kan derfor ikke støtte SF's forslag.

Dagpengemodtagere er især berørt på to områder som følge af ændringerne i § 62 a. For det første er det ikke længere muligt at modtage heltidsundervisning på daghøjskoler, for det andet er det ikke længere muligt at deltage i undervisningen på aftenseminarierne.

Med hensyn til daghøjskolerne vil jeg gerne påpege, at der på ingen måde er sat en stopper for daghøjskoleophold, der er indgået i et ledighedsforløb. Et daghøjskoleophold vil være et oplagt led i en handlingsplan finansieret med enten uddannelsesgodtgørelse eller orlovsydelse.

Helt overordnet har vi med de seneste ændringer i arbejdsmarkedslovgivningen forsøgt at skabe en bedre sammenhæng mellem ydelser, muligheder og tilbud, og vi finder det rimeligt, at heltidsuddannelse må foregå på uddannelsesydelser, mens uddannelse på dagpenge må være deltidsuddannelse. Dette hænger ikke mindst sammen med rådighedspligten.

Med hensyn til mulighederne for at deltage i undervisning på aftenseminarier og lignende vil jeg gerne henlede opmærksomheden på tillægsbetænkningen til lovforslag nr. L 14, hvoraf det fremgår, at det i løbet af 1 år vil blive muligt at følge undervisning på aftenseminarier som åben uddannelse og dermed få uddannelsesorlov. Det forventer vi i Socialdemokratiet at Undervisningsministeriet lever op til, og at dette signal også sendes videre til aftenskoleseminarierne.

Som SF påpeger i bemærkningerne, har der også været problemer med beskæftigede, som reelt ville miste muligheden for at fortsætte uddannelsen på aftenseminarierne, hvis de mistede deres arbejde. Derfor må vi have klargjort – og det er så et spørgsmål til arbejdsministeren – om der i disse situationer kan gives og vil blive givet dispensation, således at man kan fortsætte forløbet på uddannelsesorlov. Det, spørgsmålet drejer sig om, er, at der kan blive givet dispensation, så man ikke, i det øjeblik man deltager i dette her, skal have den dér tid, inden man kan få lov til gå på uddannelsesorlov, som der jo står i loven.

Hvis opgaven kan løses på denne måde, kan vi leve op til de intentioner, der var i tillægsbetænkningen til lovforslag nr. L 14, og dermed må jeg endnu en gang konkludere, at vi så heller ikke af denne grund ser nogen grund til at støtte SF's forslag, fordi vi finder, at der kan laves en anden løsning, og at der vil blive lavet en anden løsning.

Flemming Oppfeldt (V):

Venstre kan ikke støtte SF's forslag til ændring af loven om arbejdsløshedsforsikring. Et a-kasse-medlem kan i dag bevare dagpengere retten ved deltagelse i undervisning, hvis undervisningens varighed er under 20 timer om ugen. Dagpengere retten kan også bevares ved deltagelse i hf-enkeltfagsundervisning under 20 timer om ugen og ved undervisning svarende til folkeskolens 8.-10. klassetrin.

Det er en generøs ordning, og vi ser ikke nogen grund til at udvide den. Hvis man overgår til undervisning på et meget højt timetal, må det være sådan, at de dagpengeforsikrede skal ligestilles med andre på uddannelse. Så må man f.eks. søge SU.

Vi kan desuden ikke acceptere en af SF's begrundelser, nemlig at daghøjskolerne har oplevet en nedgang i elevtallet. Vi bør indrette reglerne, der vedtages i Folketinget, efter borgernes og arbejdsmarkedets behov og ikke efter institutionernes eller projekternes behov.

Venstre har gentagne gange erklæret sig kritisk over for kvaliteten og nytteværdien af de mange milliarder kroner, der ukritisk anvendes i voksenvidereuddannelsessystemet, og de seneste dages debat om AMU-kurserne understreger behovet for kravet om kvalitet i dette system.

Derfor afviser vi SF's forslag.

Brian Mikkelsen (KF):

Det Konservative Folkeparti kan ikke støtte dette lovforslag. Det skyldes ikke, at det kommer fra SF, selv om det selvfølgelig gør os en lille smule mistroiske, men det viser sig, når vi kigger på lovforslaget med de lovændringer, der er i det, at det vil skade samfundet på flere måder. Lad mig forklare.

Dagpenge er et begreb, som SF i denne sammenhæng åbenbart har let ved at misforstå. Dagpenge er jo en understøttelse til ledige, mens de søger efter nyt arbejde. Det skal ikke være en forhøjet SU til folk, der tilfældigvis befinder sig i en a-kasse. Bl.a. derfor er det rimeligt, at

arbejdsløse ikke længere kan modtage dagpenge, samtidig med at de modtager undervisning i mere end 20 timer på eksempelvis en daghøjskole eller en aftenskole.

Det Konservative Folkeparti har altid støttet tanken om meruddannelse, men vel at mærke ud fra en forudsætning om, at det ikke hindrer et effektivt arbejdsmarked. Hvis vi gør det alt for attraktivt at gå på daghøjskole eller aftenskole, mindsker vi fleksibiliteten og mobiliteten på arbejdsmarkedet og risikerer flaskehalse, inflation m.m. Det vil være yderst uheldigt i en situation, hvor vi kun med stramninger på arbejdsmarkedet vil være i stand til at reducere statsunderskuddet.

Tilsvarende må jeg også sige, at vi ikke vil og heller ikke bør bruge dagpengesystemet til at få flere lærere. Det er igen en stor misforståelse, at man skal lokke lærere til på den måde med noget, der oprindeligt var tænkt som en forsikring mod ledighed, og sådan bør det være.

Endelig bør vi ikke glemme, at vi har noget, der hedder SU, og faktisk en verdensrekord i høje ydelser under uddannelse. Der er ingen grund til at give endnu mere, når flertallet af lærerstuderende må klare sig på almindelig SU, der som sagt er verdens højeste.

Det Konservative Folkeparti kan ikke støtte lovforslaget, fordi vi ser det som et forsøg på at bevæge det danske samfund i retning af et samfund baseret på overførselsindkomster.

Annette Just (FP):

Jeg vil gerne have lov til at starte med at være lidt positiv, for der er nemlig noget fantastisk godt i det her lovforslag, som kommer fra SF.

Vi har i Arbejdsmarkedsudvalget siddet og lyttet til studerende på aftenskole, som rent faktisk har kunnet klare at følge kurset, selv om de havde et fuldtidsarbejde om dagen. Så er det, de løber ind i problemer ved, at arbejdspladsen bliver nedlagt, eller at de af anden grund pludselig bliver arbejdsløse.

Så går de på dagpenge, men så kan de ikke få lov til at fuldføre deres uddannelse, fordi de ikke må læse videre på lærerseminariets aftenskolekursus. Det er vanvittigt, og det vil Fremskridtspartiet godt være med til at rette op på.

Hvis man er startet på en uddannelse under nogle forudsætninger, som bevirkede, at man sled og slæbte og gjorde, hvad man kunne, for at forbedre sin egen situation, samtidig med at man rent faktisk også selv tjente sine penge, skal man ikke straffes bagefter. Men det er det, der

sker i dag. Det er det, der sker på grund af den stramning, der blev lavet, og som der er meget rigtigt i, men her er der simpelt hen et stort og urimeligt hul, som en del af lovforslaget rent faktisk prøver på at lukke.

Jeg er lidt forbløffet over debatten i dag, fordi alle stiller sig op og siger, at dette lovforslag fra SF kan de ikke støtte. Jeg håber ikke, at det er, fordi det er SF, der har fremsat lovforslaget, at man ikke kan støtte det, men der er ikke mange, der har sagt noget positivt om det, selv om jeg fornemmede, at alle var enige om, at der var et hul her, da vi sidst diskuterede det.

I den anden del af lovforslaget står der – og jeg er enig i, at det ikke er særlig fikst, og det kan Fremskridtspartiet ikke støtte – at man skal kunne gå på daghøjskole, og så står man ikke til rådighed for arbejdsmarkedet. Men hvis man reelt stadig kan stå til rådighed for arbejdsmarkedet, vil Fremskridtspartiet gerne støtte forslaget. Om det så skulle betyde, at den anden del må fjernes – ja, hvad så? Jeg tror egentlig, at selv arbejdsministeren kan se fornuften i, at vi måske fjerner noget af forslaget og siger: Jamen der var et hul her, så lad os da få stoppet det. Det er urimeligt, det er uværdigt af Folketinget at lave en hullet lovgivning og ikke engang være så ærligt at se det i øjnene og reparere lovgivningen, selv om lovforslaget kommer fra SF.

Jeg tror, SF godt ved, at Fremskridtspartiet ønsker, at folk vitterlig skal stå til rådighed for arbejdsmarkedet for at kunne få dagpenge, men at de også skal have mulighed for og lov til at forbedre deres egen situation i deres fritid – og man har altså også fritid, selv om man er arbejdsløs, undskyld, jeg siger det. Det er der mange folk der har gjort frivilligt og har lagt en kæmpearbejdsindsats i, og de skal ikke straffes.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Inden vi fortsætter ad misforståelsens vej, vil jeg gerne endnu en gang gøre opmærksom på, at vi vedtog en tillægsbetænkning, hvori de problemer, som fru Annette Just netop har ridset op, blev nævnt. Det blev også nævnt, at der skulle findes løsninger på dem, men måden, det skulle ske på – og det står også i betænkningen – var, at uddannelsen kom ind under begrebet åben uddannelse, altså den uddannelse, der foregår på aftenseminarierne.

Når jeg rejste det spørgsmål over for arbejdsministeren, var det netop, fordi det giver mulighed for, at man kan få sin uddannelsesorlov. Det

vil sige, at i det øjeblik, der bliver givet dispensation, så man kan få den med det samme – og sådan som jeg har forstået det, kan man strikke tingene sammen på den måde – skulle der ikke være noget hul her.

Jeg vil gerne sige, at ligesom vi var, da vi lavede loven, er vi fra Socialdemokratiets side parat til at forlænge den, hvis det ikke kan lade sig gøre at få lovforslagene om åben uddannelse færdige ovre i Undervisningsministeriet. Vi er helt klart af den opfattelse, at med denne uddannelse, som folk netop tager, når de er i arbejde, får vi ikke de dårligste lærere, ikke de ringeste lærere. Det er de signaler, der er kommet frem, og jeg er meget enig i de betragtninger. SF har påpeget, ligesom det blev påpeget i betænkningen, at der ikke er fundet en løsning endnu, men jeg tror, vi er tæt på at finde den løsning, og ellers bliver vi nødt til at forlænge loven, så der ikke er nogen, der kommer i den situation, at de falder ud.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Jeg vil gerne starte med at kvittere for hr. Ole Vagn Christensens svar, for jeg er glad for at få det svar. Men jeg vil også pointere, at der er noget galt.

Folk, som har kunnet klare sig selv før, og som har kunnet arbejde og videreuddanne sig på samme tid, er jo fyldt med energi og alt muligt, og de skal i virkeligheden forkæles. Men hvad er det, regeringen arbejder med? Jo, de mennesker skal tvinges på uddannelsesorlov, tvinges over på en ny forsørgerkonto i stedet for at give dem mulighed for at komme tilbage til reelt arbejde, som de i virkeligheden helst selv vil. Det var jo på den måde, de startede. De er ikke startet med at søge et eller andet stipendium eller en eller anden fin social ydelse. De er startet med at sige: Jeg kan godt klare det her, samtidig med at jeg arbejder. Og hvorfor i alverdens riger og lande skal de ikke have lov til at blive ved på den måde? Der er jo ingen, der siger, at de behøver være arbejdsløse resten af deres studietid. Jeg tror faktisk, det netop vil være dem, der har allerbedst mulighed for at få et arbejde igen, og derfor tror jeg, at mange af dem kun vil være på dagpenge i en kortvarig periode.

Det er altså min personlige opfattelse, at det netop er de mest energiske mennesker, som prøver at videreuddanne sig på et aftenskolekursus, samtidig med de har arbejde. Men det er

altså dem, regeringen nu har en fin plan for: Undervisningsministeren skal lave en fin uddannelsesorlov, så de absolut ikke skal kunne tage arbejde samtidig. Det er dog den forkerte vej at køre!

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Det er selvfølgelig godt, at hr. Ole Vagn Christensen erindrer det, hr. Ole Vagn Christensen og de andre regeringspartiers repræsentanter i Arbejdsmarkedsudvalget har skrevet i tillægsbetænkningen. Men det hjælper jo ikke de mennesker, det drejer sig om, ret meget, hvis de ikke ved, hvad det kommer til at gå ud på. Jeg tror ikke, de ved noget om, at der er noget med åben uddannelse undervejs, og i hvert fald har det ikke nogen effekt for de mennesker, der søger. Jeg tror heller ikke, de ved noget om, at Arbejdsministeriet eventuelt overvejer at tænke sig om en ekstra gang.

Det drejer sig om de mennesker, som gerne vil ind på et aftenseminarium – og det er alene dem, vi taler om her – og først og fremmest, efter hvad jeg forstår, om dem, der er i arbejde. De skal jo have besked. Og sådan som det ligger i øjeblikket, må man sige, at landets aftenseminarier er ved at forsvinde. Det i Århus fik kun ét år, og tilgangen til det i København er for nedadgående.

Man kan hanke en lille smule op i det, og efter vores mening er det vores forslag, der skal gennemføres, før det virkelig er for sent. Men regeringen er nødt til at gøre noget omgående i stedet for at sige, at der er et eller andet ministerium, der skal gøre et eller andet, og så overvejer man noget. Klokkeren er ikke 5 minutter i 12, den er altså et kvarter over 12, for tilmeldingerne er foretaget for lang tid siden.

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Nu synes jeg faktisk, man skal prøve at holde tungen lige i munden.

Det, der blev truffet beslutning om i december måned, var, at alle, der var i gang med en uddannelse på et seminarium, kunne få lov at færdiggøre uddannelsen. Alle nye elever, som gerne vil uddannes som lærer på et aftenseminarium og er i beskæftigelse, kan umiddelbart gå i gang med uddannelsen fra den 1. juli, og de får selvfølgelig at vide, at det er en åben uddannelse. Det er den, der er ved at blive lavet, det er det, vi har givet løfte om, og hvis det ikke kan nås inden den 1. juli, må vi selvfølgelig prøve at

se på det. Men at stå her og sige, at folk ikke ved, hvordan reglerne er, tror jeg faktisk er en undervurdering af folks evne til at opfatte informationer.

Så vil jeg godt sige, at det var dog den mest populistiske bragesnak, jeg længe har hørt fra fru Annette Justs side. Det lyder, som om fru Annette Just er glad for uddannelsesorlov og glad for uddannelsessystemet og glad for dagpengesystemet, og det manglede også bare, og det er noget forkert noget at stramme op, osv. osv. Men når man i øvrigt har hørt, hvad Fremskridtspartiet mener om dagpengesystemet, og når man hører, hvad Fremskridtspartiet mener om orlovsordninger, og hvad Fremskridtspartiet i øvrigt mener om uddannelse i det hele taget, hænger tingene faktisk ikke sammen.

Det er jo heller ikke sådan, som fru Annette Just påstår, at man skal holde op med sin uddannelse. Vist skal man da ej! Men man må tage uddannelsen på samme vilkår som alle andre, der er under uddannelse, nemlig på SU, og hvis man ikke kan klare sig for den, kan man faktisk tjene 52.000 kr. ved siden af, uden at det påvirker SU. Og hvis vi nu holder os til lærergruppen, er der faktisk rige muligheder for at tjene 52.000 kr. ved siden af. Der er rent faktisk mangel på arbejdskraft inden for folkeskoleområdet, så vikariater er der ingen mangel på.

Så det billede med, at man skal holde op med en uddannelse, fordi man får en kortvarig ledighedsperiode, holder altså ikke en meter. Man kan sagtens fortsætte, men man skal fortsætte på samme vilkår som alle andre i uddannelsessystemet, og det synes jeg faktisk er helt rimeligt.

Jeg fik stillet et spørgsmål om en dispensationsordning. Her vil det være sådan, at i den situation, hvor en ledig håndværker, eller hvad det nu kan være, er i et seminarieuddannelsesforløb, er der ifølge reglerne i dag mulighed for at skønne, at den pågældende umiddelbart fra første dag kan bruge af sin orlov og altså fortsætte uddannelsesforløbet. Når jeg siger det så præcist, skyldes det, at hvis nogle skulle have lejlighed til at læse referatet eller har hørt denne debat, skaber vi en unødvendig uro hos mange, der er i et uddannelsesforløb.

Selvfølgebig bør og skal folk, der er i et uddannelsesforløb, sikres mulighed for at viderereføre det. Men det kan godt være, det bliver under en anden ordning, og det kan godt være, det bliver på et andet grundlag. Men så bliver det på samme grundlag, som gælder for alle

andre under uddannelse, og det er faktisk ikke så dårligt endda.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Jeg skal starte med at takke arbejdsministeren for det klare tilsagn. Jeg håber også, mine kolleger her i Folketinget har bemærket det, og jeg håber også, det budskab kan komme helt klart frem: Der er ingen grund til at holde sig tilbage fra at gå på aftenseminarium. Der er lige så gode muligheder, når denne ordning bliver strikket sammen på den måde, der er blevet nævnt et par gange her fra Folketingets talerstol, som der har været hidtil.

Jeg skal nok lade være med at karakterisere fru Annette Justs argumentation, men jeg vil da håbe, at vi under udvalgsarbejdet også bliver i stand til at kunne anskueliggøre, at der ikke er nogen forhindringer af den slags, fru Annette Just prøvede på at stille op, ved den model, der er nævnt. Uddannelsen er åben uddannelse, og man kan få sin uddannelsesorlov fra den første dag, hvis det er sådan, at det skønnes, der er fornuft i, at uddannelsen bliver ført videre. Og det vil der selvfølgelig være, for man kaster sig jo ikke ud i noget sådant, hvis ikke man havde en mening med at tage en uddannelse. Så den bekymring behøver vi overhovedet ikke gøre os.

Jeg synes, fru Annette Just prøvede at lægge op til den videre og dybdegående filosofiske diskussion på en lidt underlig måde. Det var, som om man ikke kunne forlade uddannelsesorloven og gå i arbejde, hvis man fik arbejde. Jeg nægter godt nok at tro, at det skulle være det, fru Annette Just mente, men lad os tage det under udvalgsarbejdet.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Fru Annette Just for en kort bemærkning, og så tror jeg, vi kan gå videre i ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Jeg ved nu ikke rigtig, om det er så enkelt, som Socialdemokratiets ordfører og arbejdsministeren siger. Jeg er selvfølgelig frygtelig ked af det, hvis jeg har rystet arbejdsministeren ved at sige, at Fremskridtspartiet går ind for, at folk skal kunne tage et arbejde og skal kunne vise, at de vil gøre en ekstra indsats, for jeg troede ikke, det ville ryste arbejdsministeren så meget. Men o.k., så må jeg bede arbejdsministeren om at lytte og lære, for det er faktisk ren Fremskridtspolitik,

jeg kom med, og som jeg i øvrigt altid er kommet frem med fra denne talerstol.

Jeg sagde ganske enkelt, at hvis folk i arbejde tager et aftenskolekursus for at dygtiggøre sig – om det så er en læreruddannelse, eller hvad man nu ellers kan finde på – skal det ikke komme den arbejdsløse til skade, at han rent faktisk gør en ekstra arbejdsindsats frem for mange andre. Men så kommer ministeren og ordførerne og siger: Jamen det gør ikke noget, for nu kommer der jo åbne uddannelser, og så kan de bare blive overført til uddannelsesorlov, hvis de bliver arbejdsløse.

Jeg tror ikke, det kommer bag på hverken arbejdsministeren eller nogen, der lytter til debatterne eller læser referaterne herindefra, at der er forskel på uddannelsesorlov, dagpenge og det at være i arbejde. Det er tre vidt forskellige ting. Jeg tror heller ikke, det er gavnlige for hverken samfundet, den enkelte eller uddannelsen, at man øjeblikkelig – med dags varsel, som arbejdsministeren siger – bliver overført til uddannelsesorlov frem for at være til rådighed for arbejdsmarkedet. Det er kun en måde at pacificere folk på.

Det kan godt være, arbejdsministeren står og smiler lidt og siger: Jamen de har meget bedre af det. Det er godt nok en anden ordning, og det er godt nok på et andet grundlag, men det må de leve med, for sådan gør alle andre også. De kan sagtens leve på det niveau, de vil komme ned på, når de kommer på uddannelsesorlov. Der er ingen grund til, at de skal have arbejdsledighedsdagpenge, når de ikke lige så godt kan leve på fuldstændig lige fod med alle andre, vi har fået tvunget over i en eller anden orlovsordning.

Det er det samfundssystem, arbejdsministeren holder så meget af, men som Fremskridtspartiet er modstander af. Vi arbejder rent faktisk for dem, der gerne vil gøre en ekstra arbejdsindsats og gerne vil dygtiggøre sig, og det kan ryste mig, at arbejdsministeren svarede, som hun gjorde.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Jeg troede faktisk, jeg fik sagt, at det skulle være muligt at tage denne filosofiske diskussion i udvalget.

Lad være med at køre frem med de mærkværdige argumenter og prøv at lave nogle postulater om, hvad andre mener. Det, det handler om her, er, at vi har skabt et økonomisk grundlag, der svarer til dagpengesatsen, for de

mennesker, og jeg forstår, at det også er det, fru Annette Just vil. Men hvad så? Vil folk ikke blive i systemet på uddannelsesorlov, hvis det er sådan, at der er mulighed for at få arbejde, som de har haft tidligere? Lad være med at køre sådan nogle ting frem. Det må kunne lade sig gøre at håndtere dette her på fornuftig vis, så de to ordninger kommer til at ligne hinanden, så der ikke bliver nogen forskel på situationerne, og så folk også kan få lov til at have et arbejde.

Søren Søndergaard (EL):

Socialistisk Folkeparti fremsætter her L 232 – det samme forslag, som Enhedslisten fremsatte i forbindelse med behandlingen af L 14 – og derfor skal vi selvfølgelig straks sige, at vi støtter forslaget, ligesom vi ikke særlig overraskende støttede vort eget forslag i vinter. Men som vi har hørt under forhandlingen, ønsker regeringen stadig ikke at støtte forslaget.

De konsekvenser af dagpengeforringelserne, SF opregner i bemærkningerne til forslaget, var efter vores mening udmærket kendt, da L 14 blev vedtaget. Vi mener faktisk også, regeringen kendte dem.

Når regeringen ikke stemte for Enhedslistens ændringsforslag i forbindelse med behandlingen af L 14 og derfor heller ikke stemmer for forslaget fra SF, har det ikke noget med utilsigtede konsekvenser at gøre. Vi mener, det er hensigten med L 14 – og vi tror, det efterhånden er klart, at det er regeringens og Socialdemokratiets opfattelse – at man ikke skal kunne være i dagpengesystemet, samtidig med at man tager en selvvalgt uddannelse, selv om denne uddannelse alene foregår om aftenen og i weekenden, og selv om man står til rådighed for arbejdsmarkedet.

I dag er det Socialdemokratiets politik, at det eksempelvis er bedre at tvinge unge ind i uddannelsesforløb på 18 måneder, som kaldes kompetencegivende uddannelsesforløb, men ofte er et sammenrend af kurser og halve uddannelsesforløb, der ikke kan bruges til ret meget. Det er åbenbart bedre at tvinge unge ind i den slags uddannelser på halve dagpenge end at lade såvel unge som ældre tage den uddannelse, de er motiverede for, og som de selv har valgt. Det er altså socialdemokratisk politik at forhindre de arbejdsløse i at tage en læreruddannelse om aftenen, hvis de samtidig får dagpenge. Det er altså socialdemokratisk politik at forhindre arbejdsløse i at vælge den uddannelse, de selv ønsker at tage, samtidig med at de får dagpenge.

Det er selvfølgelig klart, at på den baggrund stemte Socialdemokratiet i sin tid imod Enhedslistens ændringsforslag til L 14, og derfor er vi også sikre på, at Socialdemokratiet vil stemme imod SF's forslag, når det kommer til afstemning, selv om vi beklager det.

Poul Nødgaard (DF):

Man kan jo godt høre, at der er forskellige opfattelser af tingene her i Folketinget, for når hr. Søren Søndergaard siger, at man vil forhindre arbejdsløse i at tage en uddannelse, synes jeg nok, det er en grov udlægning af tingene.

Når man ser på, hvordan reglerne er i øjeblikket, synes jeg, der er vidtgående muligheder for både arbejdsløse og andre for at tage en uddannelse. Det forbigås bare fuldstændig, at spørgsmålet er, om man kan stå til rådighed for arbejdsmarkedet, og man står altså ikke til rådighed for arbejdsmarkedet, hvis man samtidig er i gang med en uddannelse, som binder én mere eller mindre.

Vi kan ikke støtte det foreliggende forslag, og det vil vi overhovedet ikke skjule. Vi synes, de regler, der er nu, er meget fine og vidtgående, og jeg synes, det er flot, vi overhovedet har så gode regler, som vi har i øjeblikket. Vi har ikke nogen planer om at udvide det system.

Aage Frandsen (SF):

Selv om det ikke er så lang tid siden, dette forslag sidst var til behandling i Folketinget, havde vi et håb om, at man netop med det betænkningensbidrag, regeringspartierne havde lavet, var kommet til erkendelse af, at man var gået for vidt.

Jeg vil vende tilbage til ministerens svar til hr. Ole Vagn Christensen. Ministeren sagde, at vi argumenterede bagvendt, ud fra at der var en hel del mennesker, der ikke længere søgte uddannelse, men at det var disse uddannelsesinstitutioners skyld. Det er det under ingen omstændigheder, men vi kan vise, at det betyder noget for både de arbejdsløse og dem, der er i arbejde: Når det drejer sig om et aftenseminarium, tør de ikke eller kan de ikke længere gå i gang med en uddannelse, og så er man jo nødt til at bevise det på tallene.

Det er jo sådan, at Københavns Dag- og Aftenseminarium har været i stand til at give dette tilbud siden 1948, og i masser af år – også inden vi fik større arbejdsløshedsperioder – har det aldrig været brugt som arbejdsløshedsforanstaltning. Der har altid været mulighed for

dagpenge, når man gik på aftenseminarium. Det er en gammel socialdemokratisk ordning, og jeg synes egentlig, Socialdemokratiets tidligere repræsentanter skal have ros for, at de fandt ud af, at det var en god ordning. Den gav muligheden for, at mennesker, der havde været på arbejdsmarkedet i mange år og fandt ud af, at de gerne ville være folkeskolelærere, kunne blive det, og det er den mulighed, man reelt fratager dem.

Jeg forstod på ministerens svar til hr. Ole Vagn Christensen, at det, man vil gøre nu, er at sige, at personer, der er i arbejde og bliver arbejdsløse, skal være i stand til at bruge deres uddannelsesorlov, selv om de eventuelt ikke er berettiget til det – forstået på den måde, at de ikke har opfyldt karenperioden – men de skal have været på arbejdsmarkedet i nogle år. Det er i hvert fald vigtigt at få præciseret, hvad det er for en ordning, man er ved at lave her, når man ikke vil lave den efter vores opfattelse rigtige ordning.

Når det som her drejer sig om daghøjskoler, må man sige, at sådan som lovgivningen er formuleret, er muligheden for daghøjskoleophold ikke til stede, fordi alle daghøjskolekurser skal være på 30 timer og derover. Den mulighed har man altså udelukket. Nogle ordførere har sagt, at hvis det er fuldtids, skal man ikke kunne gøre det, men den slags er fuldtids under alle omstændigheder.

Med hensyn til både aftenseminariernes og daghøjskolernes muligheder er det jo sådan, at man står til rådighed for arbejdsmarkedet. Der er ikke noget af diskutere: Under alle omstændigheder står man til rådighed for arbejdsmarkedet. Er der arbejde til en daghøjskoleelev, er det ud, og hvis det er en person, som går på aftenseminariet, er det heller ikke noget problem: Arbejdet foregår jo efter alt at dømme om dagen, og man undervises om aftenen.

Vi synes, det er meget trist, at man for at gøre det hele ensartet på laveste niveau fjerner en ordning, som har kørt i mange år og ikke tager noget fra nogen. Vi synes, det er bedre at lade sig uddanne frem for at være passiv, for det er jo i virkeligheden det, man tvinger nogle mennesker til. Det er jo et bevis på, hvordan ordningen virker, at man lukker aftenseminariet i Århus efter kun at have haft det i ét år, fordi tilgangen ikke er stor nok.

Jeg synes nok, man må sige, at uanset at det ikke er dagpengesystemet, der skal finansiere uddannelserne, er det da bedre, at folk tager en

uddannelse, som vi alle sammen er enige om at der er brug for. Hr. Brian Mikkelsen var inde på flaskehalsene, og man må i høj grad sige, at her kunne vi afhjælpe flaskehalsproblemet, nemlig ved at uddanne lærere.

Jeg vil slutte her, idet jeg har konstateret, at der ikke er flertal for vores forslag. Men vi må altså have en nærmere præcisering af, hvad regeringen rent faktisk vil på dette punkt. Den præcisering må vi have under udvalgsarbejdet, og jeg tror også, at folk uden for huset her har brug for den.

Jeg vil slutte med et citat fra Det Fri Aktuelt. Da den lov, vi prøver at genoprette, blev vedtaget, var der en artikel af Paul Heide, der er rektor for Københavns Dag- og Aftenseminarium, og Jørgen Jensen, der er bestyrelsesformand samme sted. Den sluttede med følgende ord:

»Uforståeligt, at en socialdemokratisk ledet regering vil lægge ryg til et forslag, der rammer stræbsomme, modne mennesker, der afsætter 4 aftener om ugen 4 år af deres liv på at blive lærere i folkeskolen og voksenundervisningen. Det fattige Danmark i 1948 havde råd til at oprette aftenseminariet i København. Det rige Danmark i 1995 nedlægger det, og da i øvrigt også det nyoprettede i Århus, og det på et tidspunkt, hvor lærermangelen står for døren.«

Jeg synes, det er beklageligt, at regeringen ikke kan se, at selv om man vil lave mange ensartede ting, er der situationer, hvor man er nødt til at sige: Her laver vi en særlig ordning, uanset at vi gerne vil stramme op på nogle andre områder, for det er en god ordning.

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Blot en enkelt bemærkning. Igen males der et billede af, at folk i beskæftigelse ikke kan få lov til at gå i uddannelse og ikke kan få lov til at fortsætte uddannelsen, hvis de skulle gå hen og blive ledige. Men det billede er jo ukorrekt. Man kan fortsætte sin uddannelse, men man skal fortsætte den på det samme grundlag og efter de samme principper, som gælder for alle andre i den samme uddannelse, og er det så urimeligt?

Vi har netop lagt vægt på, at SU-modtagere skulle have bedre muligheder for at have supplerende arbejdsindtægter ved siden af. Vi har også lagt vægt på, at vi har en uddannelses- orlovsordning, og hvis de, der er beskæftigede – og det er jo dem, vi snakker om – kommer i en ledighedssituation, kan de bruge deres uddannelsesorlov, hvis de opfylder kravene til at få

den, og niveauet er præcis det samme, som det ville have været, hvis de var på dagpenge.

Så igen: Lad være med at male de billeder og lad være med at komme med en beskrivelse af en situation, som ikke eksisterer i den virkelige verden! Så sort er den virkelige verden ikke. Den er faktisk ganske lys. Der er faktisk rigtig mange, der, som hr. Poul Nødgaard også sagde, har rigtig mange muligheder for at tage en uddannelse, fordi regeringen rent faktisk prioriterer uddannelse. Bare fordi vi har lavet en lille justering i en paragraf i forsikringsloven, skulle det hele nu brase sammen, men det gør det heldigvis ikke.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Det er til arbejdsministeren: Det er ikke mig, der maler billedet sort, men de mennesker, som fravælger uddannelse under de vilkår, synes i hvert fald, det er sort.

Og det, der er tilfældet, er jo, at hvis det drejer sig om en person, der er i arbejde og f.eks. tjener ca. 200.000 kr. om året og har ægtefælle og børn, er den pågældende person bange for i denne situation at blive arbejdsløs og dermed ikke kunne få økonomien til at hænge sammen, og det er måske ikke så overraskende, for den pågældende har jo forpligtet sig.

Det, vi taler om her, er jo personer, som for Københavns Dag & Aftenseminariums vedkommende – fik vi oplyst under behandlingen sidste år – har en gennemsnitsalder på 30 år; det er jo ikke unge mennesker, som normalt skal leve på SU.

Det er derfor, vi synes, der her bør være et åndehul for disse mennesker, og det mente man altså også i 1950'erne, 1960'erne, 1970'erne og 1980'erne, men åbenbart ikke i 1990'erne.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Det handler overhovedet ikke om at male tingene sort eller ikke sort. Det handler om politiske holdninger.

Enhedslisten og SF har den holdning, at hvis man har optjent retten til dagpenge og står til rådighed for arbejdsmarkedet, skal man have mulighed for at få dagpenge til en uddannelse, hvor man stadig væk kan stå til rådighed for arbejdsmarkedet, og det mener regeringen og Socialdemokratiet ikke at man skal; de mener, at man så skal over i alle mulige andre ordninger, fordi det efter deres mening ellers vil være

unfair konkurrence over for dem, der skal leve af SU.

Det er forskellige holdninger. Vi synes, det er bedre, at folk får en uddannelse på dagpenge, når de står til rådighed for arbejdsmarkedet, og det er det basale skel, der er i denne diskussion, og det er den basale holdningsforskel, der er mellem det, regeringen og Socialdemokratiet står for, og så det, som venstrefløjen står for.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til ander behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 107:

Forslag til folketingsbeslutning om overflytning af miljøstatistik til Danmarks Statistik.

Af Niels J. Langkilde (KF), Jens Vibjerg (V), Aage Brusgaard (FP) og Ole Donner (DF) m.fl. (Fremsat 29/2 96).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Økonomiministeren (Marianne Jelved):

Miljøstatistikken skal belyse udviklingen i miljøet, i naturen og i ressourcerne. Den skal give viden om miljøbelastningen og om samfundets indsats på miljøområdet. Og den skal endvidere udgøre et tilstrækkeligt datamæssigt grundlag for analyser af sammenhængene mellem den samfundsøkonomiske udvikling og miljøet i bred forstand. Miljøstatistikken er derfor overordentlig væsentlig både for offentligheden og for den administrative og politiske beslutningsproces.

Dataindsamlingen og førstebearbejdningen varetages hovedsagelig af en række forskellige institutioner og styrelser under Miljø- og Energiministeriet.

Danmarks Statistik har siden 1992 foretaget en systematisk udvikling af den samfundsrelaterede miljøstatistik baseret på disse data og publicerer nu 20-30 artikler om året i Nyt fra Danmarks Statistik og i Statistiske Efterretninger.

I Danmarks Statistiks arbejdsplan for 1996 er den fortsatte udbygning af miljøstatistikken en vigtig del af institutionens statistikprogram, ligesom institutionens »Strategi 96« peger på, at der bør ske en fortsat udbygning af miljøstatistikken i takt med Danmarks Statistiks økonomiske muligheder herfor. Beslutningsforslaget viser, at der er bred tilslutning til dette udgangspunkt.

Intentionerne bag beslutningsforslaget er, at produktion og offentliggørelse af miljøstatistik ikke underlægges uvedkommende politiske hensyn, og at statistikken skal være korrekt og pålidelig.

Jeg er enig i disse synspunkter og yderligere i, at en hurtig offentliggørelse også er væsentlig for statistikken nytteværdi, men jeg må samtidig konkludere, at regeringen ikke kan støtte det foreliggende beslutningsforslag.

Baggrunden herfor er, at der allerede foregår et intensivt løbende samarbejde mellem Miljø- og Energiministeriet og Danmarks Statistik om udbygningen af miljø- og energistatistikken hos Danmarks Statistik.

Og jeg skal påpege, at udbygningen helt overvejende ikke består i en overflytning af statistik, men om en nyudvikling af statistik baseret på allerede eksisterende grunddata, og det indebærer samtidig, at Miljø- og Energiministeriet fortsat vil publicere en lang række skrifter med store mængder af data og statistiske oplysninger. Men det er altså noget andet end det, Danmarks Statistik foretager sig. Danmarks Statistik udarbejder det, vi kalder løbende statistiske oplysninger om bestemt definerede miljøområder.

Som led i de løbende drøftelser mellem Danmarks Statistik og Miljø- og Energiministeriet om samarbejdet om miljø- og energistatistikken er der netop nedsat et udvalg, der skal gøre status over samarbejdet og udarbejde en samarbejdsaftale mellem parterne om udarbejdelse og publicering af miljø-, natur- og energistatistik, og dette udvalg vil som en naturlig del af sit